

Saadant, som den høitærede Justitsminister udtrykte sig; det, hvorpaa det kom an, var, som sagt, en Guddom, der kunde gjøre En Noget, og en anden Ed ved den Art Ting, som jeg nævnte, vilde ikke have mere Betydning, end om den Sværgende svor ved sin Elskerindes smukke Dine, et Exempel, der først blev ført frem af det ærede Medlem for Viborg (Klein). Endvidere forklarede saa den høitærede Justitsminister dette derhen, at man kort kunde sige, at det, det kom an paa, var, at den Sværgende svor ved en personlig Gud; Edens Begreb, saaledes som det hævdedes i Lovgivningen i vort Land, var den, at, uden at den Sværgende kunde paafalde en personlig Gud i Eden, var det ingen ret Ed. Jeg skal ikke opholde mig ved disse særlig filosofiske eller theologiske Betragtninger fra den høitærede Justitsministers Side; jeg skal ikke sige Noget om, at man maaste kunde finde, at det var en vel maasiv Forklaring at tale om en Guddom, der kunde gjøre En Noget, som den høitærede Justitsminister sagde. Jeg skal ikke komme ind paa slige theologiske Emner — det vilde føre for langt —, men jeg vil kun i Almindelighed sige, at jeg ikke kan tro, at den høitærede Justitsminister er berettiget til uden videre at slaa dette fast, at kun den skulde være den rette Ed, som blev aflagt under en saadan religiøs Sanktion. Selv om dette i Diebliffet er en Forklaring, der kunde have en vis Hævd her i Danmark, er det ialtfald ikke, hvad man kunde kalde en international Forklaring af Eden, thi det er jo vel bekendt, at der aflægges i Frankrig stadig Ed, og den bestaar kun i Ordene: „Seg sværger“, saaledes som det foreliggende Lovforslag foreslaar. Nu veed jeg vel, at den høitærede Justitsminister kunde sige, at saa er det ikke nogen Ed, der aflægges i Frankrig; men det er dog et stort Spørgsmaal, fordi det Ord Ed, som Franskmændene bruge, serment, er ialtfald blevet anvendt ogsaa tidligere, hvor Eden blev aflagt i en anden Form end den, hvori den nu aflægges. Det viser sig altsaa, at de Ord, man anvender for at betegne denne Forsikring, skifter med den stiftende Form af Eden. I selve Ordet Ed tror jeg heller ikke, at der paa nogen Maade kan siges at ligge, at denne Forsikring skal gives under den saakaldte religiøse Sanktion. Hvis man vilde tage det rent filologisk, hvad jeg ikke skal komme nærmere ind paa, ligger der i Ordet „Ed“ Intetfomhelst i saa Henseende, det betyder ikke Andet end, hvad man kan kalde et Udsagn, og har Intetfomhelst at gjøre med Paafaldelsen af nogen Guddom; men det kunde jo meget godt tænkes, at om end Ordet Ed nu her i Danmark kun maatte betyde dette, saa kunde dog, hvis man indførte den Bestemmelse, at Ed fremtidig skulde aflægges med saadanne Ord, som f. Ex. alene: „Seg sværger“, Befolkningen og Praxis følge med,

saaledes at Ordet „Ed“ kom til at betyde: „Seg sværger“ og Intet fik at gjøre med en religiøs Sanktion. Men der kunde tænkes, forekommer det mig, en anden Forklaring af Eden, nemlig, at den var en saadan høitidelig Forsikring, som Samsundet havde Brug for ved forskellige Leiligheder, saa at Eden hentedes sin Betydning fra den Brug, der blev gjort deraf dels som Løfte, dels som Bekræftelse efter Loven, som det nu engang forebreds her i Landet og mange andre Steder, og i saa Fald vilde der Intet være i veien for, at man kunde anvende Ordet „Ed“ udover den Betydning, hvori den høitærede Minister har ment, at det kun kan bruges. Det er ogsaa tydeligt, som jeg strax sagde, at Lovforslagsstillerne have ment, at Ordet „Ed“ betyder noget Andet end en Forsikring, afgiven under religiøs Sanktion. Ellers kunde det umulig have skrevet, at den Sværgende i visse Tilfælde skal aflægge Eden med Ordene: „Seg sværger“, og at Krænkelse af en saadan Ed medfører samme moralske og borgerlige Følger som Krænkelse af en anden Art af Ed. Det viser sig derved, at de ærede Forslagsstillere ere stik uenige med den høitærede Minister; men hvis man vil gaa ud fra, og hvis man deri vil følge den høitærede Minister, at Eden virkelig kun er en saadan Forsikring, som afgives under religiøs Sanktion, tror jeg dog, at den høitærede Minister er gaaet for vidt i sin Definition af dette Begreb „religiøs Sanktion“ og den Garanti, som Eden derved blev stillet under. Det er dog et stort Spørgsmaal, om ikke den, der ikke troede paa en personlig Gud, dog godt kunde tænke sig, at han fra sagde sig Hjælp og Bestyttelse af ideale Magter ved at sværge falsk og derved udsatte sig for Straf af ideale Magter. Man kunde tænke sig, at Nogen mente, at f. Ex. den Guddom, han troede paa, var iboende i hans Samvittighed, og saa kunde mene, at han fra sagde sig sin gode Samvittigheds Hjælp og Bestyttelse i Livet og udsatte sig for den Straf at have en ond Samvittighed ved at sværge falsk, og det maa hævdes, at den, der havde aflagt en saadan Ed, havde virkelig aflagt Eden under religiøs Sanktion. Vil man ikke hævde dette, saa kommer man til, at Mænd som Spinoza, Lessing eller Stuart Mill kunde ikke aflægge Ed: Forsikring under saakaldet religiøs Sanktion, hvis man vil støtte sig til den høitærede Justitsministers Forklaring. Nu er det imidlertid vist, at ialtfald Stuart Mill har gjort det, thi han har været Medlem af det engelske Parlament og har aflagt den Ed, som forebreds der, og har altsaa svoret religiøst; men der er efter hans Skrifter ikke Tvivl om, at han ikke havde nogen Tro paa en personlig Gud. Det maa jo imidlertid erkendes, at Samsundet har faaet samme Garanti af ham ved denne Leilighed som af en anden Sværgende, om hvem man tror at kunne betragte det